

EVALUERING AF IDRÆT FOR SINDET

Dansk Arbejder Idrætsforbund

Oktober 2022

Forfattere: Christian Jobling Astrup & Nikoline Daugaard, Ineva ApS

Udgivelsesår: 2022

Udgivelsessted: Aarhus

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING..... s. 2

HOVEDKONKLUSIONER..... s. 5

SOCIALT UDBYTTE..... s. 7

MENTALT OG FYSISK UDBYTTE..... s. 10

INKLUSION OG AFSTIGMATISERING..... s. 17

KOMMUNALE CHEFER..... s. 20

INDLEDNING

IDRÆT FOR SINDET

Det har ofte store menneskelige konsekvenser at have en psykisk sårbarhed. Man risikerer bl.a. en dårligere livskvalitet, at dø 7-10 år tidligere¹, man er mere ensom og står uden for fællesskaberne², sover dårligere³, bliver indlagt i psykiatrien og er ofte uden for arbejdsmarkedet⁴. Samtidig er det et område, som er meget dyrt for samfundet, og kun bliver dyrere i takt med, at der kommer flere og flere med psykiske sårbarheder⁵ i Danmark.

Siden 1996 har Dansk Arbejder Idrætsforbund haft initiativet Idræt for Sindet, der skaber folkeoplysende idrætsforeninger med og for mennesker med psykiske sårbarheder, der altså også er frivillige i foreningerne. Det sikrer ikke bare lige adgang til kvalificerede idrætstilbud for målgruppen, men har også vist sig at have andre positive sideeffekter for mennesker med psykiske sårbarheder⁶. Der findes allerede klare forskningsresultater på, at ordinære idrætsforeninger kan noget helt særligt for den gennemsnitlige dansker, og det er bl.a. beregnet, at de sparer samfundet for mere end 1,7 milliarder kroner i sundhedsudgifter⁷.

Idræt for Sindet-foreninger (IFS-foreninger) er afhængige af støtte fra kommuner for at kunne eksistere, men kommunerne efterspørger løbende mere solid viden om, hvilken forskel netop IFS-foreningerne gør både for medlemmerne og for kommunerne. Derfor har Idræt for Sindet efterspurgt en evaluering af indsatsen.

IFS-foreningerne baserer sig på frivilligt arbejde, fællesskab og faste træninger, og som enhver anden folkeoplysende forening er det medlemmerne selv, der har hovedansvaret for at drive og udvikle foreningen. For at sikre driften af foreningen er der til de fleste IFS-foreninger tilkøbt en eller flere kommunalt ansatte idrætskoordinatorer, der har til opgave at understøtte og udvikle både medlemmer og aktiviteter i foreningen. I denne sammenhæng fungerer Idræt for Sindet som en rådgivende medspiller, der med sine mange års erfaring kan yde rådgivning og sparring til de kommunale aktører, ift. både organisering, drift og udvikling af IFS-foreningen. Samarbejdet med de nuværende 38 kommuner, er dermed en central faktor for, at den enkelte IFS-forening fungerer.

Formålet med initiativet, Idræt for Sindet, er at medvirke til, at enhver psykisk sårbar borger i kommunen kan deltage fast i foreningens idrætsaktiviteter, indgå i et socialt fællesskab, og på lang sigt blive en del af de ordinære idrætsforeninger i kommunen. Ifølge Idræt for Sindet er foreningslivet og det frivillige arbejde essentielt i arbejdet med at støtte de psykisk sårbare, og give dem værktøjer til at mestre eget liv. I denne sammenhæng trækker Idræt for Sindet på viden fra en række studier, der viser at netop frivillighed, fællesskab og idrætsaktiviteter kan have en positiv indflydelse på de psykisk sårbare medlemmers inklusion i samfundet, recovery og ikke mindst sundhed^{8,9,10}.

Idræt for Sindet har i øjeblikket etableret et samarbejde med 38 forskellige kommuner landet over, med et opgjort medlemstal på 2.260 i år 2021.

- 1) Plana-Ripoll, O et al. (2019). A comprehensive analysis of mortality-related health metrics associated with mental disorders: a nationwide, register-based cohort study. The Lancet (British edition), 394(10211), 1827-1835.
- 2) <https://www.maryfonden.dk/wp-content/uploads/2021/10/Bag-om-Faellesskabsma%C3%A5lAlingen-Inspirationskatalog.pdf>
- 3) <https://www.camh.ca/en/camh-news-and-stories/mental-illness-associated-with-poor-sleep-quality>
- 4) <https://www.kl.dk/nyheder/momentum/2013/september/psykisk-syge-falder-ud-af-arbejdsmarkedet/>
- 5) Beas-Jørgensen, J. (2020). "Stor stigning i udgifterne til voksne med handicap og psykisk sygdom", Momentum, vol. 8.
- 6) Unge, idræt og recovery, Evaluering af udviklingsprojekt om idræt for sindslidende. Forfatter: Anna Staal, Center for Handicap og Bevægelsesfremme, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet. Udgivet 2014.
- 7) https://www.dif.dk/nyheder/2013/12/27/1213_opinion_sundhed
- 8) "Styrket indsats for mennesker med psykiske lidelser". (2018). Sundhedsstyrelsen, København.
- 9) Den nationale sundhedsprofil 2021. (2022). Sundhedsstyrelsen, København.
- 10) "Fysisk træning som behandling". (2018). Sundhedsstyrelsen, København.

EVALUERINGENS FORMÅL

Evalueringen af Idræt for Sindet blev udført med udgangspunkt i et todelt formål:

- 1) At kortlægge Idræt for Sindet foreningsmedlemmers oplevelser med at være en del af tilbuddet. Herunder havde evalueringen til hensigt at afdække
 - a. De menneskelige værdier, som livet i foreningen giver medlemmerne, fx sociale fællesskaber, trivsel, sundhed og livskvalitet, samt:
 - b. De ydre værdier, som livet i foreningen giver medlemmerne, fx tilknytning til arbejdsmarkedet.
- 2) At kortlægge kommunale chefers perspektiver på Idræt for Sindet i de ca. 35 kommuner, hvor Idræt for Sindet har medlemsforeninger. Herunder havde evalueringen til hensigt at afdække de kommunale chefers perspektiver på værdiskabelsen for kommunen ved at allokere ressourcer til en idrætskoordinator.

DATAGRUNDLAG

Evalueringen af Idræt for Sindet bygger på både kvalitative og kvantitative data, og sikrer dermed både viden i bredden og dybden. Nedenfor præsenteres en oversigt over det datagrundlag som evalueringen er baseret på.

DESK RESEARCH

Indledningsvis gennemlæsning af relevante materialer og dokumenter om Idræt for Sindet. Inden evalueringen blev igangsat, blev der afholdt et opstartsmøde mellem Ineva og Dansk Arbejder Idrætsforbund, hvor evalueringens efterspørgsel blev fastlagt. Derudover har DIF analyse leveret første udkast til de to spørgeskemaundersøgelser.

SPØRGESKEMAINTERVIEWS (MEDLEMMER)

Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmerne af en række IFS-foreninger. Spørgeskemaundersøgelsen blev udført som et fysisk spørgeskemainterview, for at sikre at så mange medlemmer som muligt afgav deres besvarelse. Spørgeskemaundersøgelsen blev både foretaget på en idrætsfestival for udvalgte IFS-foreninger, samt lokalt i de foreninger, der ikke kunne deltage i festivalen. Deltagerne blev spurgt ind til hvilke menneskelige værdier livet i deres IFS-forening havde givet dem, samt om deres beskæftigelses- og sygdomsbillede havde ændret sig siden de blev medlem af foreningen. Spørgeskemaerne blev gennemført af 175 respondenter.

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE (KOMMUNALE CHEFER)

Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt de kommunale chefer, der allokerer ressourcer til lokale idrætskoordinators. Spørgeskemaet blev udsendt elektronisk via SurveyMonkey og blev gennemført af 23 respondenter.

INTERVIEWS (KOMMUNALE CHEFER)

Der er gennemført fem telefoniske interviews med kommunale chefer med fokus på at afdække deres perspektiver på værdiskabelsen for kommunen ved at allokere ressourcer til Idræt For Sindet.

INTERVIEWS (MEDLEMMER)

Der er gennemført fem telefoniske interviews med IFS-medlemmer med fokus på at afdække den værdiskabelse det har haft for medlemmerne, at blive en del af en IFS-forening.

LÆSEVEJLEDNING

Rapporten indledes med et afsnit, som samler de hovedkonklusioner evalueringen finder. Derefter er rapporten bygget op omkring to hovedafsnit, hhv. et om foreningsmedlemmernes perspektiver på Idræt For Sindet og et om kommunale chefers perspektiver.

Første del handler om Idræt for Sindets foreningsmedlemmer, hvor der præsenteres perspektiver på tre hovedkonklusioner, hhv. *Socialt udbytte*, *Mentalt og fysisk udbytte* samt *Inklusion og afstigmatisering*.

Anden del handler om de kommunale chefer og deres perspektiver på Idræt for sindet i en kommunal kontekst under tre overskrifter, hhv. *Værdi for kommunen*, *Organisering og forankring* samt *Samarbejde med DAI*

METODISKE KOMMENTARER

Nedenstående punkt udfolder et metodisk element, som potentielt kan præge en evaluering.

SPØRGESKEMAINTERVIEWS MED MEDLEMMER:

Spørgeskemaundersøgelsen blandt de psykisk sårbare medlemmer af IFS-foreningerne blev, som nævnt ovenfor, udført som fysiske spørgeskema-interviews. De fysiske spørgeskema-interviews er enten blevet udført lokalt i idrætsforeningen af den tilknyttede idrætskoordinator (50 stk.), eller på Idræt For Sindet Festivalen (125 stk.) af en konsulent fra Ineva. Valget om at udføre fysiske spørgeskema-interviews blev taget med udgangspunkt i at sikre en høj svarprocent i evalueringen og for at sikre, at spørgsmålene blev forstået korrekt af medlemmerne under deres besvarelse af spørgeskemaet. Valget om at udføre fysiske spørgeskema-interviews kan potentielt have ført til en form for *social desirability bias* (respondenten angiver det svar, som de forventer, at interviewererne gerne vil høre) blandt nogle af medlemmerne, og dermed påvirket deres udsagn i en mere positiv retning, end hvis de havde besvaret spørgeskemaet på egen hånd. Den indsamlede data er dog så konsistent, at dette ikke vurderes at have betydning for de generelle konklusioner i evalueringen.

HOVEDKONKLUSIONER

Dette afsnit præsenterer kort evalueringens samlede hovedkonklusioner.

Evalueringsens helt overordnede hovedkonklusion er, at både foreningsmedlemmer og kommunale chefer ser værdi i, at borgere med psykisk sårbarhed er medlem af en IFS-forening. Evalueringen viser med stor tydelighed, at medlemmerne oplever det både meningsfuldt og givende på mange parametre at være en del af en IFS-forening. Dette kommer særligt til udtryk ved at 98% af de adspurgte medlemmer angiver, at de ville anbefale at være medlem af en IFS-forening til andre personer med psykiske sårbarheder. Derudover drager evalueringen nedenstående konklusioner for hhv. foreningsmedlemmer og kommunale chefer, som i de følgende afsnit vil blive nuanceret.

For IFS-foreningsmedlemmerne gælder det, at:

- **Det at være medlem i en IFS-forening giver høj grad af socialt udbytte sammenlignet med tiden inden medlemmerne blev en del af deres forening.**
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne at føle sig som en del af et fællesskab.
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne at have fået flere venner.
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne at have fået et større netværk omkring sig.

- **Det at være medlem i en IFS-forening giver høj grad af fysisk og mentalt udbytte sammenlignet med tiden inden medlemmerne blev en del af deres forening.**
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne højere livskvalitet.
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne at få mere selvtillid.
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne flere dage, hvor de føler sig glade.
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne færre dage, hvor de føler sig ensomme.
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne, at de dyrker mere motion.
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne, at der er flere dage, hvor de kan klare det, som de sætter sig for.
 - Gennem frivilligt arbejde i foreningen oplever medlemmerne at få mere mod til at tage ansvar.
 - Gennem frivilligt arbejde i foreningen oplever medlemmerne at få mere selvtillid til at være i centrum.

- **Det at være medlem i en IFS-forening giver en følelse af inklusion og afstigmatisering, fordi medlemmerne oplever at omgå sig med ligesindede.**
 - Evalueringen finder, at cirka en tredjedel af medlemmerne oplever, at deres udvikling i foreningen bidrager til at få dem tættere på en uddannelse eller et job.
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne, at de føler sig mindre psykisk sårbare
 - Gennem foreningslivet oplever medlemmerne, at der er plads til dem, sådan som de er.

- I foreningslivet vurderer de, at idrætskoordinatoren er afgørende for, at foreningen fungerer.

For de kommunale chefer i kommuner, der har en IFS-forening gælder det, at:

- **Idræt For Sindet skaber værdi for kommunen.**
 - De kommunale chefer vurderer, at kommunens psykisk sårbare borgere opnår højere livskvalitet ved at være medlem af en IFS-forening.
 - De kommunale chefer vurderer, at kommunens psykisk sårbare borgere hjælpes på vej i deres recovery ved at være medlem af en IFS-forening.
 - De kommunale chefer vurderer, at der er en økonomisk gevinst for kommunen ved at psykisk sårbare borgere er medlemmer af en IFS-forening, men det er dog ikke noget, man måler på, da det ikke er økonomiske incitamenter, der er bevæggrunden for at oprette IFS-foreninger. Bevæggrunden er i stedet det menneskelige aspekt i at gøre livet bedre for en udsat gruppe af borgere.

- **Det er vigtigt at være opmærksomme på organiseringen omkring IFS-foreningen.**
 - Det er af afgørende betydning for IFS-foreningens drift, at der tilknyttes en idrætskoordinator eller centrale idrætsmedarbejdere, som kan understøtte foreningens virke.
 - Det er vigtigt, at ledelsen i centrale forvaltninger bakker op om IFS-foreningen. Dette eksempelvis ved at prioritere ressourcer i form af faste, men fleksible mandetimer, som kan understøtte foreningen, når der er behov for det (etablering af ny bestyrelse, tiltræde som træner mm.).

- **Samarbejdet med DAI om Idræt For Sindet er velfungerende.**
 - De kommunale chefer vurderer, at kommunens samarbejde med DAI er velfungerende.
 - Som kommune skaber det værdi, at DAI tilbyder sparring, således man kan række ud, hvis der er behov for gode råd til understøttelse af IFS-foreningen.
 - De kommunale chefer vurderer, at det vil være værdifuldt, hvis DAI faciliterer et netværk til andre kommuner, hvor man gennem DAI får adgang til erfaringer fra andre kommuner, eksempelvis gode historier om rekruttering, organisering mm.

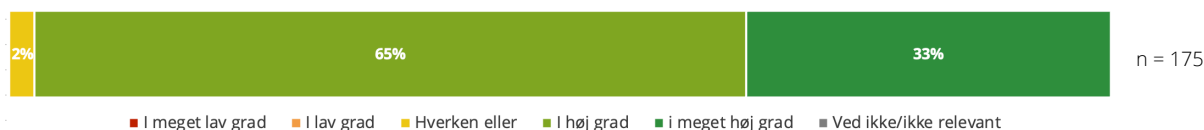

SOCIALT UDBYTTE

Dette afsnit præsenterer medlemmernes oplevelse af at være en del af en IFS-forening, med et særligt fokus på, hvorvidt deres medlemskab har bidraget til, at de 1) føler sig som en del af et fællesskab, 2) har fået flere venner, og 3) har fået et større netværk.

I spørgeskemaundersøgelsen blev medlemmerne spurgt ind til i hvilken grad de oplever, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem en følelse af at være en del af et fællesskab.

LIVET I FORENINGEN GIVER FØLELSEN AF AT VÆRE EN DEL AF ET FÆLLESSKAB

Her svarer 98% af de adspurgte medlemmer, at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem en følelse af at være en del af et fællesskab. Kigger man på fordelingen mellem kønnene fremgår det, at mænd og kvinder i lige høj grad oplever at være en del af et fællesskab i foreningen. Det fremgår yderligere, at andelen af IFS-medlemmer, der oplever, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem en følelse af at være en del af et fællesskab, er en smule større blandt de medlemmer, der er frivilligt engagerede i foreningen (99%), end blandt de medlemmer, der ikke er frivilligt engagerede i foreningen (97%). Generelt oplever både mandlige og kvindelige, samt frivillige og ikke frivillige medlemmer dog i høj grad at føle sig som en del af et fællesskab i deres IFS-forening, og dette mønster går igen i medlemmernes udsagn fra de kvalitative interviews.

Et supplement til medlemmernes oplevelse af at være en del af et fællesskab findes også i spørgsmålet om, hvorvidt medlemmerne nogle gange møder op i foreningen, selvom de ikke kan deltage i aktiviteten, blandt andet på grund af skader. Hertil svarer **68% af medlemmerne ja**, hvilket vidner om høj grad af fællesskabsfølelse og socialt udbytte.

I de kvalitative interviews blev medlemmer spurgt ind til, hvilke tre gevinster, de ville fremhæve som de vigtigste ved at være en del af en IFS-forening. Her fremhæver alle medlemmerne uden tøven det sociale fællesskab og sammenhold, som de oplever i deres forening. Medlemmerne fortæller samstemmende, at det at være i en forening med ligestillede skaber et rum, hvor man kan være sig selv, og hvor man bliver accepteret med sine psykiske sårbarheder, uanset diagnose og uanset om man har en god eller dårlig dag.

”

... Der er aldrig nogle der peger fingre af nogen. Vi har alle forståelse for hinanden, og for, at vi alle har noget at kæmpe med. Vi kan kæmpe hinanden op, selvom man måske er lidt nede. Hvis jeg har haft en dårlig dag, så kan jeg altid komme derhen, for der er

ingen der dømmes mig. ”
- Foreningsmedlem, Mand, 24 år

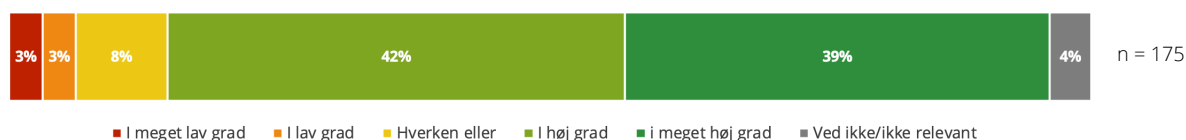
Flere af medlemmerne omtaler også det sociale fællesskab som en vigtig motivationsfaktor for at deltage i de sportslige aktiviteter i foreningen. Her bliver der særligt lagt vægt på, at man er samlet om sporten som *”et fælles tredje”*, hvor der er fokus på socialt samvær og inklusion, frem for diagnose og psykiske sårbarheder.

”Der er ikke fokus på din diagnose, men på socialt samvær og inklusion og så selvfølgelig sporten... Det her med at kunne mødes og dyrke sport med nogle mennesker man føler sig ligeværdige med, og kan spejle sig i, uden man nødvendigvis behøves at snakke om sine psykiske sårbarheder – det er guld værd”
- Deltager på Idræt for Sindet festivalen.

Medlemmerne har således en generel oplevelse af, at det at være medlem af Idræt for Sindet i høj grad har bidraget til en følelse af at være en del af et fællesskab, hvor der er plads til alle.

I spørgeskemaundersøgelsen blev medlemmerne også spurgt ind til, i hvilken grad de oplever, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem flere venner.

LIVET I FORENINGEN GIVER FORENINGSMEDLEMMERNE FLERE VENNER

Her angiver 81% af de adspurgte medlemmer, at de i høj grad eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem flere venner. Her er andelen, der oplever at have fået flere venner gennem deres IFS-forening større blandt de adspurgte kvinder (86 %) end blandt de adspurgte mænd (79%). Det fremgår også, at andelen af IFS-medlemmer, der oplever at have fået flere venner gennem deres IFS-forening er større blandt de medlemmer, der er frivilligt engagerede i foreningen (87%), end blandt de medlemmer, der ikke er frivilligt engagerede i foreningen (77%). På trods af de ovenstående forskelle mellem både køn og frivillig status, oplever de fleste IFS-medlemmer at have fået flere venner igennem deres medlemskab i en IFS-forening. I de kvalitative interviews giver samtlige medlemmer ligeledes udtryk for, at deres medlemskab i en IFS-forening ikke blot har bidraget med følelsen af at være en del af et fællesskab, men også har givet dem tætte sociale relationer i foreningen.

” *Førhen sås jeg med tre personer og nu er jeg oppe på 50 personer på en uge. Mange af dem, er på et kollegialt plan, og så er der fem-seks stykker hvor vi har rigtig tætte sociale relationer.”*

– Foreningsmedlem, Mand, 28 år

Derudover blev medlemmerne spurgt ind til i hvilken grad de oplever, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem et større netværk.

LIVET I FORENINGEN GIVER FORENINGSMEDLEMMERNE ET STØRRE NETVÆRK

Hertil svarede 77% af de adspurgte medlemmer, at de i høj eller meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem et større netværk. Her er andelen, der oplever at have fået et større netværk, igen en smule større blandt de adspurgte kvinder (80 %) end blandt de adspurgte mænd (75%). Det fremgår ligeledes, at andelen af IFS-medlemmer, der oplever at have fået et større netværk gennem deres IFS-forening er større blandt de medlemmer, der er frivilligt engagerede i foreningen (83%), end blandt de medlemmer, der ikke er frivilligt engagerede i foreningen (73%). Det tyder således på, at medlemmerne i højere grad indgår i tætte sociale relationer og skaber netværk iblandt sig, hvis de er frivilligt engagerede i foreningen, selvom forskellen på de frivillige og ikke frivillige kun udgør 10 procentpoint. Oplevelsen af at være blevet en del af et netværk, går også igen i de kvalitative interviews med medlemmerne. Et af medlemmerne udtaler følgende:

”

”Jeg har fået et stort netværk på 30-40 mennesker, både i privat regi og i foreningsregi. Alle kan snakke med alle, og det er nærmest som en anden familie. Vi er alle lige uanset baggrund. Det har gjort meget for mig, at der ikke er nogle, der dømmer en.”

– Foreningsmedlem, Mand, 24 år

Beskrivelsen af det sociale netværk i foreningen, som en ”familie”, er et gennemgående udsagn blandt medlemmerne, der deltog på idrætsfestivalen. Dette indikerer tilsammen med ovenstående udsagn, at medlemmerne i høj grad oplever at føle sig trygge i det sociale fællesskab og netværk, som idrætsforeningen og idrætsaktiviteterne danner rammerne for.

Overordnet giver langt størstedelen af de adspurgte IFS-medlemmer udtryk for, at deres medlemskab i en IFS-forening har bidraget med stort socialt udbytte. Det sociale udbytte kan både ses i form af medlemmernes følelse af at indgå i et fællesskab i foreningen, deres følelse af at have fået flere venner gennem foreningen og deres oplevelse af at være en del af et netværk. I de kvalitative interviews kommer det til udtryk, at det at være samlet om sporten som *”et fælles tredje”*, hvor der er fokus på socialt samvær og inklusion, frem for diagnose og psykiske sårbarheder har en enormt stor værdi for medlemmerne. De giver samstemmigt udtryk for, at det at være i en forening med ligestillede skaber et rum, hvor man kan være sig selv, og hvor man bliver accepteret med sine psykiske sårbarheder, uanset diagnose og uanset om man har en god eller dårlig dag.

MENTALT OG FYSISK UDBYTTE

Dette afsnit præsenterer medlemmernes oplevelse af det udbytte, det giver dem at være en del af en IFS-forening. Afsnittet har et særligt fokus på de værdier, som IFS-medlemmerne angiver, at de tager med fra Idræt For Sindet og foreningslivet.

I spørgeskemaundersøgelsen blev medlemmerne spurgt ind til i hvilken grad de oplever, at deres medlemskab i en IFS-forening har haft en positiv betydning for deres generelle livskvalitet.

LIVER I FORENINGEN HAR HAFT POSITIV BETYDNING FOR LIVSKVALITETEN

Her svarer 93% af de adspurgte medlemmer, at de i høj eller meget høj grad oplever at livet i foreningen har haft en positiv betydning for deres generelle livskvalitet.

LIVET I FORENINGEN HAR GIVET MERE SELVTILLID

86% af de adspurgte angiver, at de i høj eller meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem en følelse af mere selvtillid.

Flere kvinder end mænd angiver at de har fået mere selvtillid

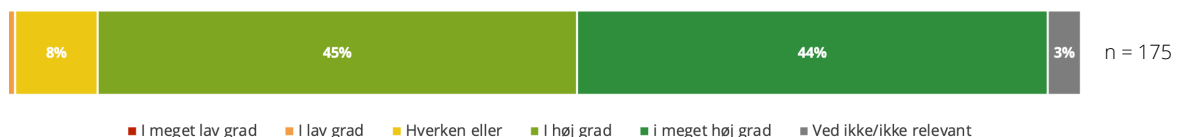
- 83% af de adspurgte **mænd** angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem en følelse af mere selvtillid.
- 92% af de adspurgte **kvinder** angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem en følelse af mere selvtillid.

Flere frivillige end ikke frivillige angiver, at de har fået mere selvtillid

- 94% af de medlemmer, der har angivet at de også **er frivillige**, angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem en følelse af mere selvtillid.
- 79% af de der har angivet af de **ikke er frivillige**, angiver, at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem en følelse af mere selvtillid.

LIVET I FORENINGEN HAR GIVET FLERE DAGE HVOR MEDLEMMERNE FØLER SIG GLADE

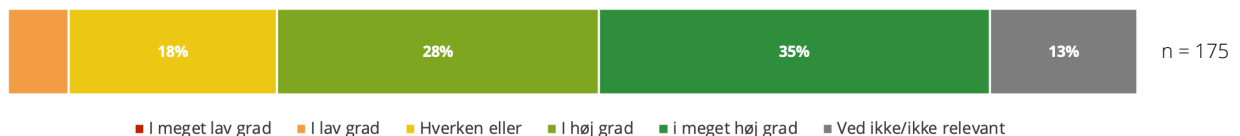

89% af de adspurgte medlemmer angiver at deres medlemskab i en IFS-forening har bidraget med flere dage, hvor de er glade og dette fordeler sig ligeligt mellem kønnene.

Flere frivillige end ikke frivillige angiver at de føler sig mere glade efter de er blevet medlem af en IFS-forening

- 94% af de medlemmer, der har angivet at de også **er frivillige**, angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem flere dage, hvor de er glade.
- 84% af de der har angivet af de **ikke er frivillige**, angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem flere dage, hvor de er glade.

LIVET I FORENINGEN HAR GIVET FÆRRE DAGE, HVOR MEDLEMMERNE FØLER SIG ENSOMME

62% af de adspurgte medlemmer angiver, at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem færre dage, hvor de føler sig ensomme. Dette fordeler sig på hhv. 64% og 61% mellem hhv. mænd og kvinder.

Fordelingen mellem de frivillige

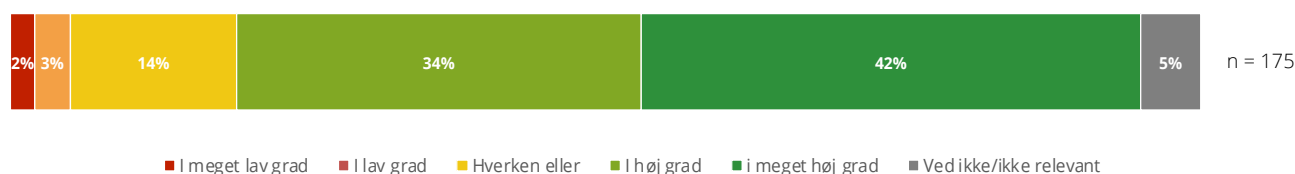
- 60% af de medlemmer, der har angivet at de også **er frivillige**, angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem færre dage, hvor de føler sig ensomme.
- 66% af de der har angivet af de **ikke er frivillige**, angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem færre dage, hvor de føler sig ensomme.

På de mere fysiske parametre som motion, søvn og kost er IFS-foreningsmedlemmerne også blevet spurgt ind til hvilket bidrag deltagelse i foreningen giver i relation hertil.

Som en naturlig følge af at deltage i et foreningsliv, hvor omdrejningspunktet er idræt, oplever størstedelen af foreningsmedlemmerne, at de efter at være blevet en del af foreningslivet dyrker mere motion end tidligere.

DELTAGELSE I FORENINGEN BIDRAGER TIL, AT MEDLEMMERNE DYRKER MERE MOTION

75% af de adspurgte medlemmer angiver at de i høj eller meget høj grad dyrker mere motion nu, end de gjorde dengang de startede i foreningen.

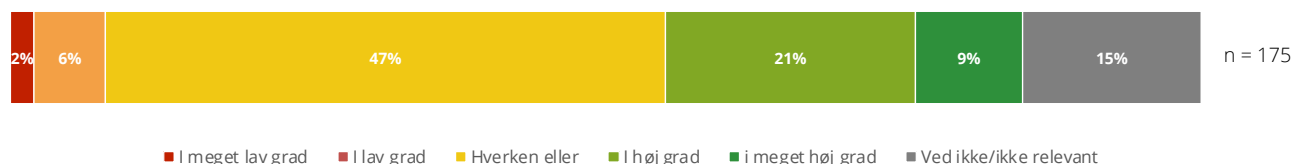
Flere kvinder end mænd

- 70% af de adspurgte **mænd** angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har medvirket til, at de dyrker mere motion i dag, end de gjorde dengang de startede i foreningen.
- 82% af de adspurgte **kvinder** angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har medvirket til, at de dyrker mere motion i dag, end de gjorde dengang de startede i foreningen.

Flere frivillige end ikke frivillige

- 79% af de medlemmer, der har angivet at de også **er frivillige**, angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har medvirket til, at de dyrker mere motion i dag, end de gjorde dengang de startede i foreningen.
- 73% af de der har angivet af de **ikke er frivillige**, angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har medvirket til, at de dyrker mere motion i dag, end de gjorde dengang de startede i foreningen.

HVORVIDT DELTAGELSE I FORENINGEN BIDRAGER TIL, AT MEDLEMMERNE SOVER BEDRE OM NATTEN

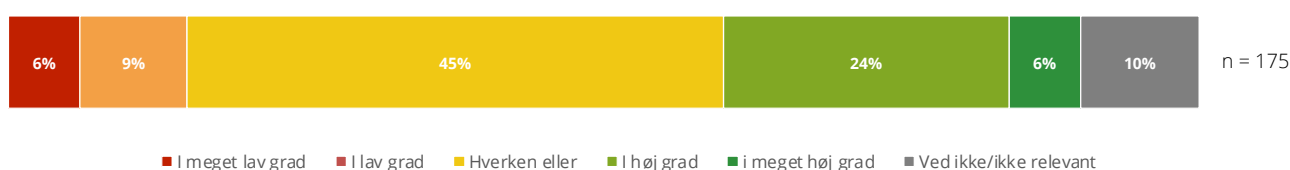

30% af de adspurgte medlemmer angiver, at det har haft en positiv indvirkning på deres søvn. Her er det primært mændene der oplever en gavnlig effekt på søvnen, da 38% af de adspurgte mænd angiver at de i høj eller meget høj grad sover bedre om natten, end før de startede i foreningen og kun 20% af kvinderne svarer det samme.

I de kvalitative udsagn giver flere medlemmer udtryk for, at når man har dyrket idræt og dermed er fysisk træt i kroppen, så bliver det også lettere at slappe af, hvilket har en gavnlig effekt på søvnen. På det overordnede og generelle plan kan det altså konkluderes, at deltagelse i foreningslivet har en positiv effekt på nogle medlemmers søvn, men størstedelen oplever ikke en forandring.

HVORVIDT DELTAGELSE I FORENINGEN BIDRAGER TIL, AT MEDLEMMERNE SPISER SUNDERE KOST

30% angiver at de i høj eller meget høj grad spiser mere sund og varieret kost nu, sammenlignet med før de startede i foreningen. Deler man det op på køn gælder det for 35% af de adspurgte kvinder og 31% af de adspurgte mænd. Det er altså ikke en konklusion i evalueringen, at deltagelse i Idræt For Sindet fører til en sundere kost for alle medlemmer, men alligevel oplever en tredjedel, at der sker en ændring til det positive. Som det vil fremgå nedenfor vil det heller ikke være størstedelen af medlemmerne, der oplever, at det at være medlem af en IFS-forening fører til lavere forbrug af medicin, lavere kontakt til psykiatrien mv. Det er ej heller succeskriteriet, at *alle* skal opleve dette, og dermed kan det, at én ud af fire oplever at have mindre forbrug af psykofarmaka, mindre kontakt til psykiatrien og færre indlæggelser være store succeser, når man perspektiverer disse resultater til andre indsatser for psykisk sårbare.

For medlemmerne er det dog heller ikke disse parametre, der er centrale for dem, som citatet nedenfor påpeger:

”

”Det handler ikke om, om jeg spiser sundere eller har færre indlæggelser på psykiatrisk afdeling – det handler om, at der er et idrætsstilbud til os, der har nogle særlige behov, og ikke ville komme ud ad døren, hvis ikke der var opbakning og støtte til at komme afsted.”

– Deltager på Idrætsfestivalen

MEDICIN OG KONTAKT TIL PSYKIATRIEN

Sovemedicin: 9% af de adspurgte medlemmer angiver at det har haft en positiv indvirkning på deres søvn.

Psykofarmaka: 23% af de adspurgte medlemmer angiver, at de er trappet ned eller gået af deres psykofarmaka. 42% angiver, at spørgsmålet ikke er relevant, fordi de (heller) ikke tog medicin, da de startede i foreningen.

Kontakt til psykiatrien: 23% af de adspurgte medlemmer angiver at de har mindsket kontakten til psykiatrien.

Indlæggelser: 29% angiver at de har haft færre eller ingen indlæggelser siden de blev medlem af en IFS-forening. 65% angiver, at spørgsmålet ikke er relevant for dem, fordi de aldrig har været indlagt.

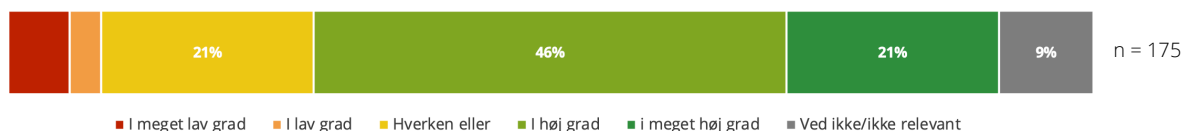
Andre tilbud i kommunen: 24% angiver at de bruger færre af kommunens andre tilbud.

Generelt kan evalueringen ikke drage klare konklusioner på baggrund af spørgeskemaets data om medicin og kontakt til psykiatrien. Dette dels fordi svarene fordeler sig jævnt, der findes ikke en overvægt af positive eller negative svar, men primært fordi rigtig mange svarer "*ikke relevant*", da de ikke tidligere har taget medicin, haft indlæggelser eller kontakt til psykiatrien. Dermed må resultaterne på ovenstående fortolkes i relation til succeskriterier, der knytter sig til indsatser rettet psykisk sårbare borgere. Derigennem bliver det muligt at konkludere på, om ovenstående tal er succesfulde eller ej, men disse succeskriterier har ikke været en del af indeværende evaluerings genstandsfelt.

Det har i evalueringen også været interessant at afdække hvorvidt foreningsmedlemmerne oplever, at deltagelse i en IFS-forening bidrager til, at de får fornyede kompetencer inden for empowerment. Derfor er de blevet bedt om at vurdere hvorvidt de ser en sammenhæng mellem deres deltagelse i foreningslivet og det at være i stand til at klare hvad man sætter sig for.

LIVET I FORENINGEN GIVER MEDLEMMERNE FLERE DAGE, HVOR DE FØLER, AT DE KAN KLARE DET, DE SÆTTER SIG FOR

66% af de adspurgte medlemmer angiver, at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem flere dage hvor de kan klare det de sætter sig for. Dette fordeler sig ligeligt mellem kønnene. Anderledes ser det ud blandt de frivillige og ikke-frivillige, hvor fordelingen er hhv. 75% og 62%, der angiver at de i høj eller i meget høj grad føler, at deres medlemskab i en IFS-forening har givet dem flere dage hvor de kan klare det de sætter sig for.

Fra det kvalitative kæder flere medlemmer denne følelse sammen med oplevelsen af foreningslivets bidrag til struktur på deres hverdag. Det italesættes, at når man ved, at man alligevel skal ud af døren og afsted til sin foreningsidræt, så kan man i samme ombæring klare sine indkøb, fordi så skal man ikke ud af døren mere den dag, men man har alligevel fået klaret det, som man havde sat sig for.

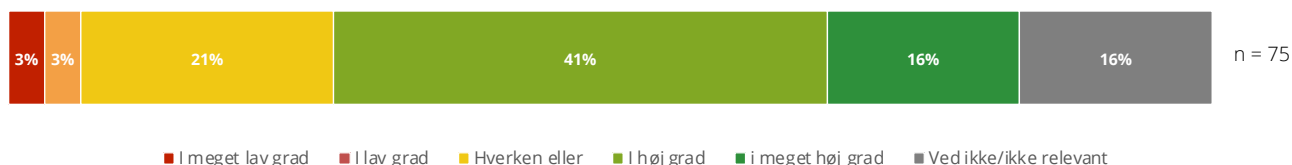
DET FRIVILLIGE ARBEJDE I FORENINGEN GIVER MEDLEMMERNE MERE MOD PÅ AT TAGES ANSVAR

72% af de frivillige medlemmer angiver, at de i høj eller meget høj grad oplever, at det at være frivillig i foreningen, har givet dem mere mod på at tage ansvar. Man har fortsat behov for understøttelse i det at tage ansvar i foreningen, men den opbakning oplever man også at få af både de andre frivillige foreningsmedlemmer og idrætskoordinatoren.

DET FRIVILLIGE ARBEJDE I FORENINGEN GIVER MEDLEMMERNE MERE SELVTILLID TIL AT VÆRE I CENTRUM

57% af de adspurgte medlemmer, der også er frivillige i foreningen angiver at i høj eller meget høj grad oplever, at det at være frivillig i foreningen, har givet dem mere selvtillid ved at være i centrum.

De foreningsmedlemmer (ca. 75 ud af 175 respondenter), som er frivillige i deres forening angiver, at det at varetage en opgave som frivillig giver dem dels mere mod på at tage ansvar generelt (78%) og dels at de får mere selvtillid til at være i centrum (57%). Det frivillige arbejde i foreningerne dækker over bestyrelsesmedlem/-formand, træner, instruktør eller assisterende instruktør. Der ses altså en tydelig sammenhæng mellem det at være frivillig i foreningen og derigennem at få mere mod på at tage ansvar i et generelt perspektiv. Lidt over halvdelen angiver også, at de igennem det frivillige arbejde har fået mere selvtillid til at være i centrum. Denne sammenhæng er altså ikke helt lige så tydelig som det at tage ansvar, men alligevel markant.

”

”Det er noget (selvtilliden, red.), der er blevet bygget op. Jeg var absolut ikke klar til det dengang jeg startede. Den måde det bliver bygget op på i foreningen gør, at jeg bliver så uendeligt taknemmelig for at være en del af det her fællesskab – et resonansfællesskab om psykisk sårbarhed. Det giver mig en stadigt spirende lyst til at give noget tilbage til foreningen.”

– Bestyrelsesmedlem IFS-forening.

Denne selvtillid bliver opbygget gennem tilstedeværelsen i det frivillige arbejde, hvor de frivillige IFS-medlemmer angiver, at man får opbakning og ros for det arbejde, man laver i foreningen, og det er med til at give selvtillid. Om det frivillige arbejde siger nogle af IFS-medlemmerne følgende:

”

”Det hjælper mig, at jeg for eksempel får ros for en plakat, jeg har lavet eller at nogle synes, at det var en fed tur, vi arrangerede. Det giver mig noget”

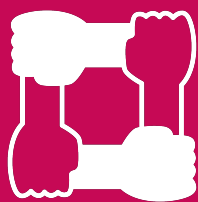
– Foreningsmedlem fra Idrætsfestivalen

”

”Jeg gider godt at være aktiv og arrangere ting, fordi jeg ved også hvor meget det har betydet for mig. Det er vigtigt for os at komme ud og prøve nogle ting i trygge fora, hvor man måske ikke er så god til det, men det er trygt og sjovt. Det er det, jeg gerne vil give videre til alle andre medlemmer.”

– Bestyrelsesmedlem IFS-forening.

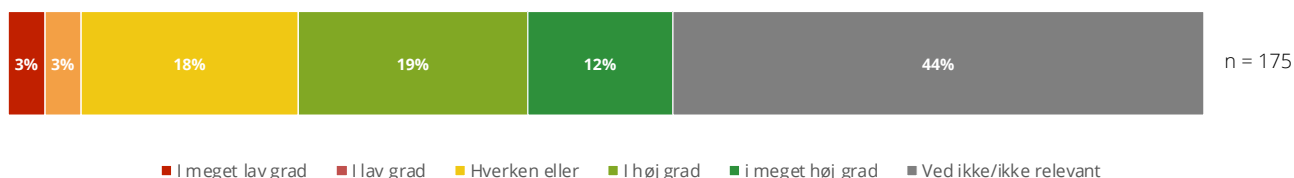

INKLUSION OG AFSTIGMATISERING

Dette afsnit præsenterer medlemmernes oplevelser og erfaringer med at være en del af en IFS-forening, og hvad dette giver dem i forhold til deres hverdag, følelsen af inklusion og det at være en del af et fællesskab.

En fast del af hverdagen er for mange mennesker tilknytningen til et job eller en uddannelse. En værdi i Idræt For Sindet er dermed også at understøtte de foreningsmedlemmer, som har mulighed for det i at få en tilknytning til uddannelse eller job. Når IFS-medlemmerne spørges hvorvidt tilknytning til en IFS-forening bidrager til at få dem tættere på uddannelse eller job, svares der således:

HVORVIDT DELTAGELSE I FORENINGEN HAR EN EFFEKT IFT. AT FÅ MEDLEMMERNE TÆTTERE PÅ UDDANNELSE ELLER JOB

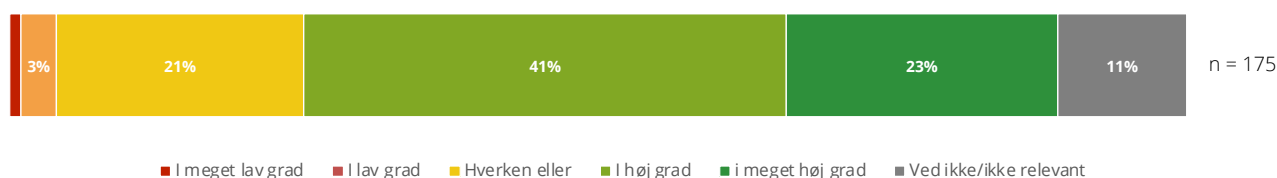
31% angiver at deres medlemskab i en IFS-forening i høj eller meget høj grad har haft en gavnlig effekt i forhold til at få dem i eller tættere på uddannelse eller job. Foreningsmedlemmerne er også adspurgt hvilken jobsituation de befandt sig i hhv. *inden* de blev medlem af en IFS-forening og *efter* de er blevet medlem af en IFS-forening. På baggrund af data fra spørgeskemaet kan det imidlertid ikke konkluderes, at respondenterne i højere grad er kommet i job eller uddannelse ved at være medlem af en IFS-forening. Størstedelen af respondenterne var på førtidspension både før og efter medlemskab i en IFS-forening (42%). Dette forklarer hvorfor størstedelen (44%) har angivet, at spørgsmålet ikke var relevant for dem. Derudover vil de medlemmer, som har det bedst psykisk typisk rykke videre til en ordinær forening, hvormed de ikke er IFS-medlemmer længere, og derfor ikke indgår i dette datasæt. Ligeledes kan der være tidligere IFS-medlemmer, som nu er i uddannelse eller job, som ikke længere har tid til at prioritere eller behov for at være medlem i en IFS forening. Disse vil ligeledes ikke kunne indgå i dette datasæt.

Gennem de kvalitative interviews viser der sig et billede af, at deltagelsen i en IFS-forening *kan* have en positiv betydning for det at komme i job, blandt andet fordi det at få en struktur i dagligdagen gennem foreningsdeltagelse kan give overskud til andre ting – heriblandt varetagelsen af et job. På baggrund af spørgeskemaets data ses det, at cirka hver tredje medlem (31%) oplever dette.

Det er ikke en konklusion, at man gennem deltagelse i en IFS-forening nødvendigvis kommer over i en ordinær forening med tiden. Billedet er uændret fra *før* respondenterne var medlem af en IFS-forening til *efter* de blev medlem af en IFS-forening. Cirka 20% af respondenterne er medlem af en ordinær forening, og ca. 70% er ikke medlem af en ordinær forening. 10% angiver *ved ikke*. Fra det kvalitative datamateriale identificeres der heller ikke et ønske hos medlemmerne om at have som mål at deltage i en ordinær forening. De angiver, at de befinder sig så godt i deres IFS-forening, at det ikke vil give mening for dem at rykke over i en ordinær forening.

LIVET I FORENINGEN BIDRAGER TIL, AT MEDLEMMERNE FØLER SIG MINDRE PSYKISK SÅRBARE

64% af de adspurgte medlemmer angiver, at livet i foreningen har bidraget til, at de føler sig mindre psykisk sårbar i hverdagen. Det er i højere grad mændene, der oplever, at livet i foreningen bidrager til, at de føler sig mindre psykisk sårbare. Her svarer 68% af de adspurgte mænd at de i høj eller meget høj grad oplever, at livet i foreningen har bidraget til, at de føler sig mindre psykisk sårbare, mens 61% af de adspurgte kvinder svarer, at de i høj eller meget høj grad oplever, at livet i foreningen har bidraget til, at de føler sig mindre psykisk sårbare.

Medlemmer oplever dermed at føle sig mindre psykisk sårbare gennem livet i foreningen, når de direkte adspørges hertil. Der er dog en vigtig pointe at hente i medlemmernes oplevelse af at blive italesat som *psykisk sårbar*, hvor de godt kan forholde sig til perspektiverne heri, men ikke ser det at *blive mindre psykisk sårbar* som formålet med deres foreningsdeltagelse.

”

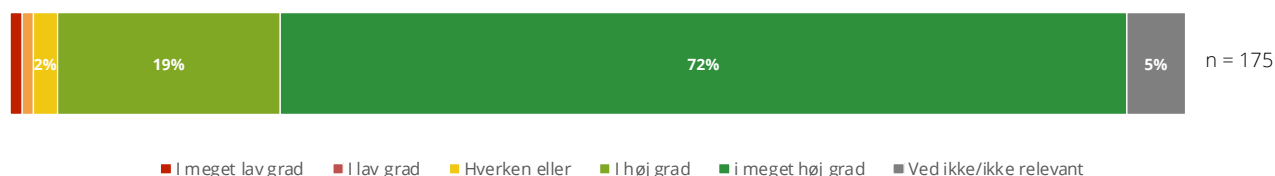
”Jeg føler mig ikke som sådan mindre psykisk sårbar i min forening – men jeg føler derimod, at der er plads til, at jeg kan være den, jeg er”

– Foreningsmedlem fra Idrætsfestivalen

Ovenstående citat peger på en helt central pointe i foreningslivet under Idræt For Sindet – nemlig at det for medlemmerne ikke er i fokus, hvorvidt man er mere eller mindre psykisk sårbar, men at man i stedet anerkendes for den man er, det sted i livet man er. Det vil også sige, at det bliver ikke et mål i sig selv for foreningsmedlemmerne at føle sig mindre psykisk sårbare, tættere på job, uddannelse eller en ordinær forening. Målet i sig selv er, at man får det rigtig godt i krop og sind af at deltage i IFS-foreningslivet med alt hvad det indebærer af relationer og motion. Der findes altså en høj grad af afstigmatisering og inklusion sted i IFS-foreningerne, fordi medlemmerne selv træder ind med en særlig baggrund og dermed har en grundlæggende forståelse for, at alle andre også træder ind med en særlig baggrund. Det er en baggrund, som man kan åbne op for og tale om, hvis behovet er der, men det er i høj grad også en baggrund, som man ikke behøver at dele med andre, hvis man ikke har lyst. Denne grundlæggende forståelse for hinanden sammen med idrætten som *det fælles tredje* gør, at IFS-medlemmerne trives i deres forening.

MEDLEMMERNE MENER, AT IDRÆTSKOORDINATORENS ER EN VIGTIG PERSON, DER ER MED TIL AT SIKRE, AT FORENINGEN KAN FUNGERE

Over 90% af de adspurgte medlemmer angiver, at de i høj eller meget høj grad mener, at Idrætskoordinatoren er en vigtig person, der er med til at sikre, at foreningen kan fungere. Dette billede fra det kvantitative datamateriale taler for sig selv, og bliver i den grad bakket op af de kvalitative interviews, hvor medlemmerne spørges ind til betydning af, at der er tilknyttet en idrætskoordinator. Et foreningsmedlem siger følgende:

”

”Idrætskoordinatoren er altafgørende, han/hun får os med, pepper os op og får os med selv de dage, hvor vi ikke har lyst. Det gør, at vi bliver glade bagefter.”

– Foreningsmedlem fra Idrætsfestivalen

Ovenstående citat fremhæver en overordnet rolle for idrætskoordinatoren som den, der giver gejst og holder sammen på medlemmerne. Idrætskoordinatoren er med til at få medlemmerne til at møde op og deltage, selvom disse måske ikke altid er lige motiverede. Denne funktion er yderst vigtig, da medlemmerne oplever, at de altid er glade efter en afsluttet træning.

På et mere lavpraktisk niveau opleves idrætskoordinatoren også at have en stor betydning for planlægning og koordinering af den enkelte træning. IFS-medlemmerne italesætter, at de til tider kan være udfordrede på den relationelle, alt efter hvilken dag, de lige har. Hvis man har en dårlig dag, så kan det være rart at møde op uden selv at skulle tage ansvar for, at træningen bliver vellykket. Derfor er det vigtigt, at idrætskoordinatoren varetager den funktion, der sikrer struktur, planlægning og koordinering og alt i alt en god træning.

”

”Når vi for eksempel spiller badminton, så kan vi godt være op til 15-20 mennesker, men vi kan også nogle gange bare være 4. Vores idrætskoordinator er virkelig god til at ryste posen, så det ikke altid er de samme, der står og spiller sammen. Det kan være rigtig svært socialt at spørge, om nogle af de gode gerne vil spille. Det er vores idrætskoordinator, der fordeler folk ud, så man kommer over det svære punkt. Det ville i det hele taget ikke fungere uden idrætskoordinatoren. Han er den man kan gå til, hvis der er et problem. Det er enormt vigtigt, at han er der til at finde ud af, hvor vi er henne på den specifikke dag – hvem skal spille hvor og med hvem.”

– Foreningsmedlem

KOMMUNALE CHEFER

Indeværende afsnit afdækker de centrale pointer fra de i evalueringen involverede kommunale chefer, som har prioriteret IFS i deres kommune. Afsnittets pointer er sat sammen af dels kvantitativ data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt kommunale chefer og dels kvalitativ data fra interviews med udvalgte kommunale chefer. Se bilag for fuld spørgeskemadata.

Afsnittet er inddelt i tre overordnede temaer: *Værdi for kommunen*, *Organisering og forankring* samt *Samarbejde med DAI*.

VÆRDI FOR KOMMUNEN

Et naturligt sted at starte, når de kommunale chefer inddrages i evalueringen af Idræt For Sindet, har været disses perspektiver på hvilken værdi IFS-foreninger skaber for kommunerne. Her står det tydeligt frem, at de kommunale chefer har de menneskelige værdier for deres borgere i højsæde. Det vil sige, at værdien ved, at man som kommune kan tilbyde deltagelse i en IFS-forening til sine psykisk sårbare borgere er, at disse kort sagt får et bedre liv. Særligt fremhæver de kommunale chefer borgernes recovery og livskvalitet, når de spørges ind til hvad deltagelse i en IFS-forening gør for deres borgere:

BORGERNE OPLEVER EN FORBEDRET LIVSKVALITET

■ I meget lav grad ■ I lav grad ■ Hverken eller ■ I høj grad ■ i meget høj grad ■ Ved ikke/ikke relevant

BORGERNE BLIVER HJULPET PÅ VEJ I DERES RECOVERY

■ I meget lav grad ■ I lav grad ■ Hverken eller ■ I høj grad ■ i meget høj grad ■ Ved ikke/ikke relevant

Ovenstående grafer viser et tydeligt billede af, at de kommunale chefers oplevelse af Idræt For Sindet er, at det er med til at skabe et bedre liv for de psykisk sårbare, der deltager. Det italesættes i interviews, at arbejdet med målgruppen af psykisk sårbare tager udgangspunkt i troen på, at fysisk aktivitet vil være godt. Dermed bliver et tilbud som Idræt For Sindet holdt op imod menneskelige aspekter, hvor man vurderer, at dette initiativ først og fremmest er med til at give borgerne kvalitet i livet. Dertil identificerer de kommunale chefer også, at set-uppet omkring Idræt For Sindet, hvor den fysiske aktivitet gennemføres i foreningsregi bidrager til at skabe struktur i borgernes liv, hvorigennem de blandt andet også hjælpes på vej i deres recovery:

”Idræt For Sindet lægger op til, at man selv er aktør. Det er ikke noget, man bare kommer og udfører. Det er et andet fællesskab, man er en del af. OG det er den form for fællesskaber, vi gerne vil have borgerne ud at deltage i – i samfundet. Det er mere kunstigt, når vi skaber fællesskaber i de kommunale tilbud.”
– Kommunal chef

Dertil italesættes foreningslivet også at bidrage til afstigmatisering af målgruppen, da det vil opleves mere sammenligneligt med det, ”normale borgere” gør, nemlig at dyrke idræt i et foreningsfællesskab. Dette står i modsætning til det at deltage i et kommunalt tilbud til psykisk sårbare.

Dermed oplever de kommunale chefer, at det, at psykisk sårbare borgere får mulighed for at deltage i en forening gør noget godt for disse mennesker, og det er dét, der betyder noget for det kommunale niveau.

I forlængelse af ovenstående spørges de kommunale chefer ind til, om de vurderer, at Idræt For Sindet også har et økonomisk potentiale for kommunen. Dette er der blandede perspektiver på – nemlig at man dels vurderer, at der er økonomiske gevinster at hente for kommunen på lang sigt, men dels også, at man ikke går ind i Idræt For Sindet af monetære årsager.

”Jeg tænker, at der er en økonomisk gevinst, hvis vi sætter en borger i stand til at skabe et godt liv til dem selv – færre indlæggelser, mindre medicin, færre vejledningssamtaler. Der er jo ikke nogen mennesker, der trives godt og samtidig er en økonomisk belastning for kommunen.”
– Kommunal chef

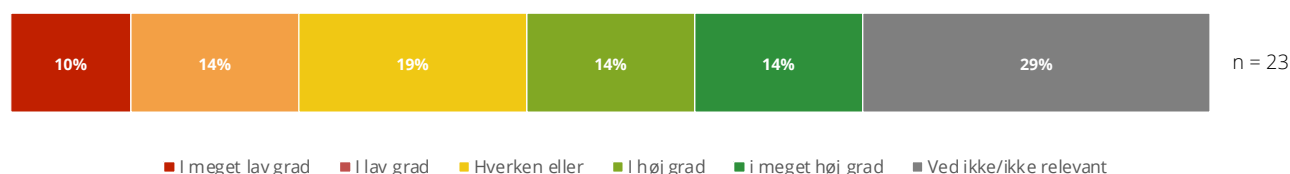
Det italesættes, at man ikke ser en helt konkret business case i Idræt For Sindet, men at det samtidig heller ikke er det, der er behov for. Man får øje på de økonomiske gevinster, men ikke på et konkret kortsigtet niveau, hvorfor det handler om dels at tro på, at der er økonomiske gevinster at hente på sigt og dels, at man gør livet bedre for en udsat målgruppe.

”Vi er heldigvis ikke ramt af, at skulle levere bevis på, at det [Idræt For Sindet, red.] har en effekt. Men det økonomiske og de gode menneskelige historier skal gå hånd i hånd.”
– Kommunal chef

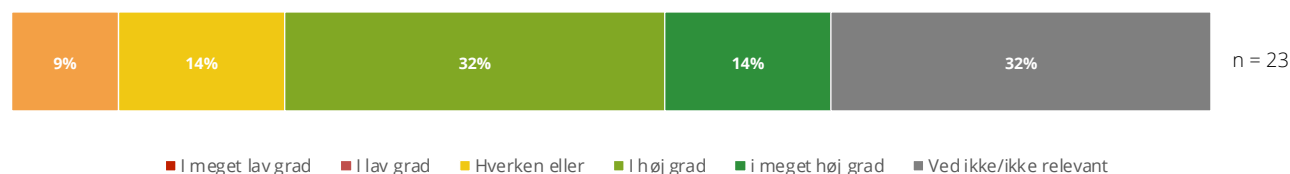

Når de kommunale chefer i spørgeskemaet bedes vurdere hvilke økonomiske gevinster, der er at hente ved Idræt For Sindet, så er der stor usikkerhed herom:

FORENINGEN UDGØR EN ØKONOMISK GEVINST FOR BUDGETTET PÅ DET SOCIALE OMRÅDE

MEDLEMMERNES GENERELLE FYSISKE, MENTALE OG SOCIALE UDBYTTE VED DELTAGELSE I FORENINGEN UDGØR EN BESPARELSE PÅ DET SOCIALE OMRÅDE

Ovenstående grafer taler altså endnu engang ind i perspektivet om, at det ikke er kortsigtede økonomiske investeringer, der er grundstenen i Idræt For Sindet hos de kommunale chefer. Det vurderes dog stadig at være et samspil, hvor økonomi er én af bevæggrundene, men på et indirekte og længevarende niveau, hvor borgeren lige så stille hjælpes på vej til at deltage i samfundet på lige vilkår med borgere uden psykisk sårbarhed. Om dette siger en kommunal chef således:

”Vores bevæggrund for at gå ind i det her er, at vi helt grundlæggende arbejder med at facilitere nogle fællesskaber, hvor psykisk sårbare borgere kan vokse som mennesker og stille og roligt påtage sig noget ansvar. Endestationen skulle gerne være, at man kan deltage i det civile samfund på lige vilkår med alle andre.”

– Kommunal chef

I relation til det at understøtte psykisk sårbare borgeres udvikling italesættes kommunens rolle som værende under forandring. Traditionelt har kommunen været udfører af en opgave, men i dag skal kommunen i højere grad facilitere, at borgerne får mulighed for at benytte sig af samfundet. Ind i det perspektiv, så er Idræt For Sindet en naturlig del, fordi præmissen er, at borgerne selv er med til at drive foreningen, hvilket i høj grad er med til at udvikle dem som mennesker. Modellen er man stolt af hos de i evalueringen involverede kommuner, hvor Idræt For Sindet er højt prioriteret politisk.

ORGANISERING OG FORANKRING

Et væsentligt parameter i at kommunerne oplever værdi ved Idræt For Sindet er, hvordan man har forankret tiltaget organisatorisk. Her tegnes et tydeligt billede af, at jo mere integreret en del Idræt For Sindet er af kommunens forvaltning, jo mere værdi har det mulighed for at skabe for målgruppen af psykisk sårbare borgere. Dette italesættes som en helhedstænkning omkring borgeren, hvor de forskellige relevante afdelinger og personer i kommunen understøtter foreningen og borgeren. Det er forskelligt fra kommune til kommune hvordan man er organiseret i de forvaltninger, hvor Idræt For Sindet vil være forankret, men det, der er det essentielle i pointen om en helhedstænkning er, at de afdelinger og personer, som er relevante for, at psykisk sårbare får mulighed for at deltage i en IFS-forening, skal snakke sammen og koordinere på tværs. Eksempelvis er der et stort potentiale i, at borgere gribes ét sted i kommunen, men derfra bliver visiteret over i et Idræt For Sindet tilbud, fordi der er forståelse for, at netop det tilbud ville være meningsfuldt for netop denne borger. Dette kræver en høj grad af lokalt kendskab til de tilbud, man som kommune tilbyder psykisk sårbare borgere.

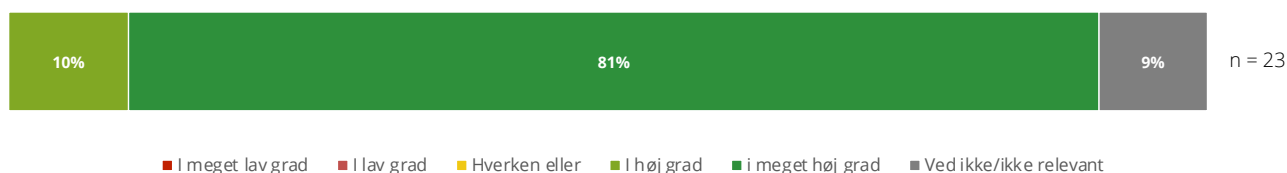
”

Hos os er der en høj grad af lokalt kendskab til det [Idræt For Sindet]. Det er både højt profileret, og så er der nogle samarbejdspartnere, som vores koordinator arbejder tæt sammen med. Det er ret godt integreret i den øvrige del af butikken.”

– Kommunal chef

Helhedstænkningen er altså et enormt vigtigt parameter, men for at lykkes med denne helhedstænkning er der samtidig behov for et centralt koordinerende led – en tovholder. Det vigtigste parameter i forankringen af Idræt For Sindet er dermed idrætskoordinatoren. Når de kommunale chefer spørges ind til hvilke faktorer, der er forudsætninger for, at IFS-foreningen kan lykkes med sit virke, ryger idrætskoordinatoren ind som den vigtigste faktor:

I HVILKEN GRAD ER IDRÆTSKOORDINATOREN EN FORUDSÆTNING FOR, AT FORENINGEN KAN LYKKES MED SIT VIRKE?

Idrætskoordinatoren har en vigtig funktion i at være tovholder på Idræt For Sindet og understøtte foreningen i dennes drift. Men idrætskoordinatoren italesættes også at have en funktion drivkraft for foreningen i form af sit engagement. Det vil sige, at jo større ejerskab og engagement idrætskoordinatoren går ind i foreningen med, jo større værdi har denne mulighed for at skabe for foreningen og dermed foreningsmedlemmerne. De kommunale chefer italesætter, at de medarbejdere omkring Idræt For Sindet, som virkelig vil det og kan det, har en enorm indflydelse på hvor godt foreningen lykkes i sit virke. De kommunale chefer ser, at når idrætskoordinatorer eller -medarbejdere er villige til at gøre noget ekstra, for eksempel at være klar til at hoppe i sportstøjet og introducere borgere for Idræt For Sindet, så har det en positiv effekt for borgerne, for foreningen og dermed for kommunen.

Med til dette engagement hører en grad af frivillighed, hvor idrætskoordinatoren lægger flere timer i nogle perioder end andre, eksempelvis ved at understøtte en forening i at starte op og konstituere bestyrelsesarbejdet. Denne grad af

frivillighed opleves dog at give et afkast, når idrætskoordinatorens indsats bidrager til, at foreningen kan blive selvkørende på sigt.

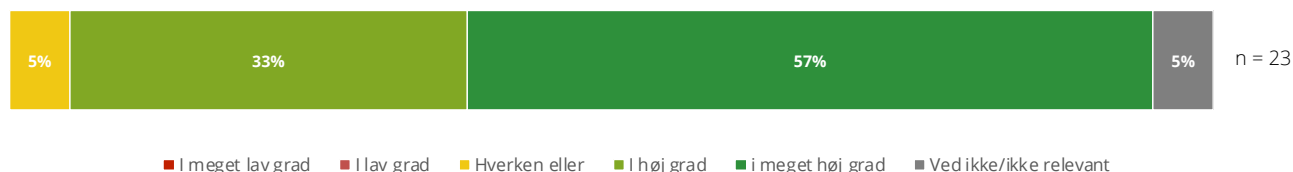
”

Det er relativt lidt, der skal gøres for at få et ret stort potentielt afkast. For det er jo meget billigere, at man får borgerne til selv at være aktive i foreningen end at have en kommunal ansat til at gøre de her ting, og samtidig støtter vi borgerne i at udvikle deres kompetencer. Det er klart, at det kræver mere i en opstartsperiode, men det skulle jo gerne blive mere selvkørende over tid.”

– Kommunal chef

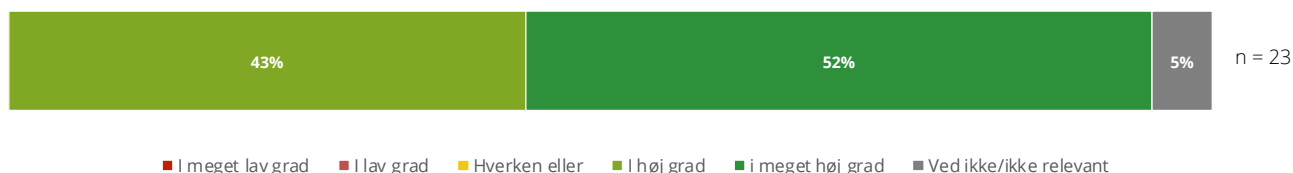
For at idrætskoordinatoren kan lykkes i sit virke spiller det en stor rolle, hvorvidt der i organisationen er opbakning til Idræt For Sindet, således dette bliver et prioriteret område. Derfor er en særlig faktor for IFS-foreningens succes også den ledelsesmæssige opbakning i kommunen. De kommunale chefer angiver følgende, når de spørges ind til hvorvidt den ledelsesmæssige opbakning er en forudsættende faktor for, at foreningen kan lykkes:

DET ER VIGTIGT, AT LEDELSEN I KOMMUNEN BAKKER OP OM FORENINGEN I HVERDAGEN

Dertil kommer også, at det ikke udelukkende er ledelsen, der skal bakke op om det, men i det hele taget alle de centrale forvaltninger og centre, hvilket går fint i spænd med ovenstående pointer angående helhedstækning:

DET ER VIGTIGT, AT ØVRIGE MEDARBEJDERE I SOCIALPSYKIATRIEN, SUNDHED OG ANDRE FORVALTNINGER/CENTRE BAKKER OP

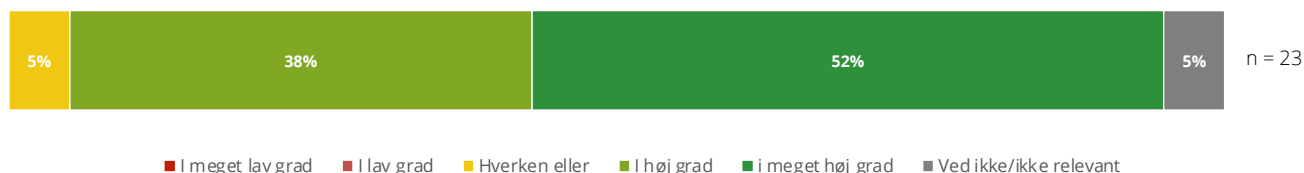

SAMARBEJDE MED DAI

Et sidste element i de kommunale chefers perspektiver er deres syn på samarbejdet med DAI. Indledningsvist er det værd at bemærke, at kommunerne er meget glade for samarbejdet med DAI. 90% af de adspurgte angiver, at de i *høj grad* eller i *meget høj grad* mener, at samarbejdet er velfungerende.

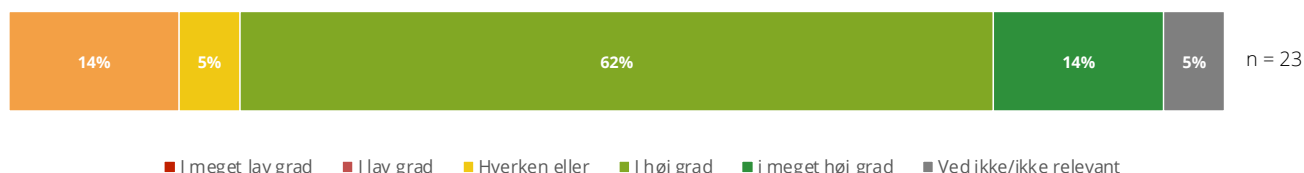

SAMARBEJDET MED DAI ER VELFUNKERENDE

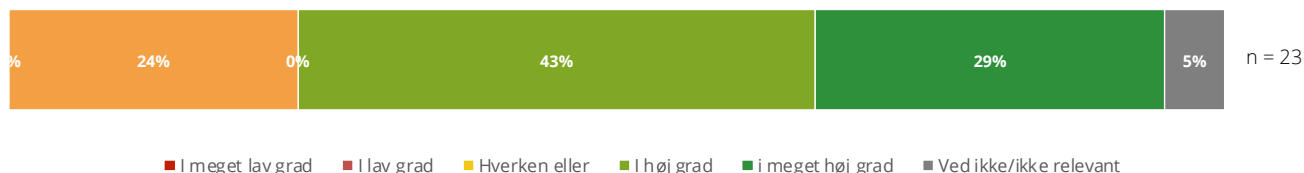

De involverede kommuner i indeværende evaluering har rigtig høj grad af ejerskab til Idræt For Sindet og deres konkrete IFS-forening. De ser det altså som deres eget tiltag og noget, som de er stolte af. Ikke desto mindre er Idræt For Sindet skabt i samarbejde med DAI, og dermed har kommunerne også mulighed for at bruge DAI aktivt. Det som kommunerne vægter højest, når de spørges ind til værdien ved samarbejdet med DAI er *sparring* og *netværk*.

SPARRING

NETVÆRK

Kommunerne værdsætter altså i højest grad adgangen til at sparre med DAI samt det, at DAI faciliterer en mulighed for netværk. Det er vigtigt for kommunerne, at man kan kontakte DAI, hvis der er ting omkring Idræt For Sindet, som man har behov for understøttelse til. Derudover ser kommunerne en værdi i, at DAI kan facilitere et netværk af de kommuner, som har IFS-foreninger. Kommunerne er interesserede i videndeling og erfaringsudveksling med ligesindede, og ser her, at DAI kan være den samlende faktor, da disse har kontakten til alle involverede kommuner.

”

”Videndeling er vigtigt. Den gode fortælling eller et godt eksempel på nogle andre, der har løst nogle ting på en god måde. Sådan nogle modeller, som kan inspirere til, hvordan vi selv kan gøre det i vores kommune. Et Indblik i andre kommuner giver inspiration til, hvordan vi kan tilpasse det til vores egen kommune.”

– Kommunal chef

Ovenstående skal ikke ses som et udtryk for en forventning fra kommunerne om, at DAI faciliterer deciderede fysiske netværksmøder, men i stedet et ønske om, at der fra centralt hold samles nogle cases, som kan deles kommunerne imellem. Dette ser kommunerne kunne skabe en værdi for dem – og potentielt også nye kommuner, som ikke kender Idræt For Sindet endnu. Det er her vigtigt at pointere, at DAI allerede har etableret netværk i alle fem regioner, hvorved pointen og anbefalingen til DAI vil være, at kendskabet hertil skal udbredes i kommunerne.

(+45) 86 14 90 80
info@ineva.dk
ineva.dk

Ineva
Mariane Thomsens Gade 4B, 1. -3
DK-8000 Aarhus C